

From: Lönnkvist Ewa <Ewa.Lonnkvist@botkyrka.se>
Sent: den 4 oktober 2018 12:07
To: Registratur, Sjöväg (GSF)
Subject: Remissvar Änr 18-03034
Attachments: 1239_001.pdf

Hej,
Bifogas Botkyrka kommuns svar på remiss.

Vänliga hälsningar

Ewa Lönnkvist
Verksamhetscontroller
Gata/parkenheten

Botkyrka kommun
Samhällsbyggnadsförvaltningen
147 85 Tumba
besöksadress: Munkhättevägen 45

direkt tfn 072-2346990
e-post: ewa.lonnkvist@botkyrka.se
www.botkyrka.se

2018-10-01

sbf/2018:33

Referens
Ewa Lönnkvist

Mottagare
sjofartsverket@sjofartsverket.se

Sjöfartsverket
Östra Promenaden 7
601 78 Norrköping

Svar på Beredningsremiss 18-03034, inför tillåtlighetsprövning av två nya farledsavsnitt i farled 511 Landsorts bredgrund – Södertälje

Samhällsbyggnadsförvaltningen har i egenskap av fastighetsägare till Hörningsholm 2:128 och Näs 2:8 granskat föreslagen förändring av farled 51. Inga synpunkter har framkommit och vi tillstyrker därmed inrättande av de två nya farledsavsnitten i enlighet med av Sjöfartsverket presenterat förslag.

Det som kan påverka vattenkvaliteten negativt är de muddringar som kommer att göras. Muddringarna kommer förmodat behandlas i ett separat tillståndsärende för vattenverksamhet, vi förutsätter att kommunens miljöenhet får yttra sig i det ärendet.

Med vänlig hälsning

Carina Molin
Förvaltningschef

From: Kommunstyrelsen <kommunstyrelsen@nynashamn.se>
Sent: den 2 oktober 2018 09:42
To: Registratur, Sjöväg (GSF)
Subject: 18-03034 Svar på Beredningsremiss inför tillåtlighetsprövning av två nya farledsavsnitt i farled 511 Landsorts bredgrund - Södertälje (Igelsta)
Attachments: Beslut - KS § 193 2018-09-26 - Svar på Beredningsremiss inför tillåtlighetsprövning av två nya farledsavsnitt i farled 511 Landsorts bredgrundpdf; Bilaga 1.docx

Hej, översänder här svar från Nynäshamns kommun angående Beredningsremiss inför tillåtlighetsprövning av två nya farledsavsnitt i farled 511 Landsorts bredgrund - Södertälje (Igelsta).

Med vänlig hälsning
Heidi Slotte
administratör
kansliavdelningen
Nynäshamns kommun
08-520 684 62

www.nynashamn.se

All skriftlig kommunikation med Nynäshamns kommun blir allmän handling och personuppgifter kommer att behandlas.

Läs mer om kommunens hantering av personuppgifter här: <https://www.nynashamn.se/GDPR>

§ 193/18

Dnr KS/2016/0141/106-12

Svar på Beredningsremiss inför tillåtlighetsprövning av två nya farledsavsnitt i farled 511 Landsorts bredgrund - Södertälje (Igelsta)

Kommunstyrelsen beslutar

Kommunstyrelsen beslutar enligt bilaga 1.
"samt att" adderas i bilaga 1.

Jäv

Bodil Toll (M) anmäler jäv och ersätts av Georgios Tsiouras (M).

Sammanfattning

Projekt Landsortsfarleden innebär en uppgradering av den allmänna farleden mellan Landsort och Södertälje Hamn för att öka sjösäkerheten och anpassa farleden för framtida godsvolymer. Eftersom farleden redan idag har brister i förhållande till Transportstyrelsens rekommendationer för hur farleder bör vara utformade, behöver åtgärderna utföras oavsett om transportvolymerna är oförändrade eller ökar i framtiden.

Arbetet med farledsutredningen har konstaterat att det sammanvägt bästa alternativet för att öka säkerheten bedöms vara att för delar av Landsortsfarleden inrätta två nya farledsavsnitt samt att för övriga delar utöka (bredda och fördjupa) den befintliga farleden. De två nya farledsavsnitten som det gäller är *Fifång – Regarn* samt *Oaxen – Skansundet*.

Bakgrund

Farled 511, Landsortsfarleden mellan Landsort och Södertälje hamn, används för godstransporter. I och med att verksamheten i hamnarna vid Loudden (Stockholm) och Berg (Nacka) ska avvecklas beräknas transporterna av framförallt oljeprodukter till Södertälje hamn öka. Farleden är redan idag trång och olycksdrabbad, och har en begränsad framkomlighet. Trafikverket har på uppdrag av Sjöfartsverket genomfört en åtgärdsvalstudie (2015-02-20).

Det alternativ som man har gått vidare med innebär breddning och fördjupning av nuvarande farled, men också inrättande av nya farledsavsnitt. Efter samråd har det tagits fram en miljökonsekvensbeskrivning om två nya farledsavsnitt (2017-07-12), vilken ska ligga till grund för regeringens tillståndsprövning enligt 17 kap miljöbalken. Om prövningen ger tillstånd, ska muddring och andra åtgärder som krävs för genomförandet prövas av mark- och miljödomstolen. Därefter är det Sjöfartsverket som fattar beslut om att genomföra åtgärderna.

Förvaltningens bedömning

Det är positivt att möjliggöra en överflyttning av gods från väg till sjöfart enligt förvaltningen samt att öka sjösäkerheten. Enligt Sjöfartsverket bedöms de nya farledsavsnitten medföra små negativa konsekvenser för det rörliga friluftslivets intressen.

Det finns dock en viss oro för hur den nya sträckningen kommer att påverka vissa lokala områden på Nynäshamnssidan i form av svallvågor vid badplatser, bryggor, fiskerättigheter, fiskeplatser och känsliga

naturområden. Det är därför viktigt att effekterna av svallvågor och bankeffekt vid Lisökusten särskilt uppmärksammas eftersom att det kommer påverka flera fritidsområden med båtklubbar.

Vad gäller muddringen kommer en separat MKB för vattenverksamhet att genomföras som kommer att beskriva konsekvenserna av muddringen samt hanteringen av muddermassor och fast utmärkning samt eventuella andra åtgärder i vatten. Där bör det redovisas hur muddringsarbetet kan påverka dricksvattnet till exempel genom saltvatteninträngning i både grundvattenmagasin samt i borrhållsbrunnar.

Beslutsunderlag

- Bilaga Bilaga 1.docx
- Bilaga 1 Underlag för beredningsremiss.pdf
- Bilaga 2 Åtgärdsvalsstudie Södertälje hamn - Landsort.pdf
- Bilaga 3 Miljökonsekvensbeskrivning för inrättande av ny farled.pdf
- Bilaga 4 Riskanalys Landsortsfarleden. En nautisk bedömning.pdf
- Bilaga 5 Revidering av rapport Riskanalys Landsortsfarleden.pdf
- Bilaga 6 Undersökning av bottenlevande fauna i kustvattnet.pdf
- Bilaga 7 Undersökning av makrovegetation.pdf
- Bilaga 8 Fågelstudie och naturvärdesinventering.pdf
- Bilaga 9 Kustprovfiske mellan Södertälje hamn och Landsort.pdf
- Bilaga 10 Bullerutredning, för driftskedet.pdf
- Bilaga 11 Beräkning av naturligt förekommande vågor.pdf
- Bilaga 12 Natura 2000 och naturareservat.pdf
- Bilaga 13 Bilaga vattenförekomster.pdf
- Bilaga 14 Bedömning av effekter av farledstrafik.pdf
- Bilaga 15 Påverkan av svall på ejder utmed planerad farled.pdf
- Bilaga 16 Samrådsredogörelse.pdf

Arbetsutskottets beslut

Arbetsutskottet överlämnar ärendet utan eget ställningstagande.

Kopia: Akten

Svar på Beredningsremiss inför tillåtlighetsprövning av två nya farledsavsnitt i farled 511 Landsorts bredgrund - Södertälje (Igelsta)

Sammanfattning

Projekt Landsortsfarleden består i inrättande av två nya farledsavsnitt samt fördjupning och breddning av befintlig farled. De nya farledsavsnitten har utpekats som planerade riksintressen för kommunikation.

Kommunens yttrande

Det är positivt att möjliggöra en överflyttning av gods från väg till sjöfart samt för att öka sjösäkerheten. Enligt Sjöfartsverket bedöms de nya farledsavsnitten medföra små negativa konsekvenser för det rörliga friluftslivets intressen.

Det finns dock en viss oro för hur den nya sträckningen kommer att påverka vissa lokala områden på Nynäshamnssidan i form av svallvågor vid badplatser, bryggor, fiskerättigheter, fiskeplatser och känsliga naturområden. Det är därför viktigt att effekterna av svallvågor och bankeffekt vid Lisökusten särskilt uppmärksammas eftersom att det kommer påverka flera fritidsområden med båtklubbar.

Vad gäller muddringen kommer en separat MKB för vattenverksamhet att genomföras som kommer att beskriva konsekvenserna av muddringen samt hanteringen av muddermassor och fast utmärkning samt eventuella andra åtgärder i vatten. Där bör det redovisas hur muddringsarbetet kan påverka dricksvattnet till exempel genom saltvatteninträngning i både grundvattenmagasin samt i borrhållsbrunnar.

From: Niklas Cedstedt <niklas.cedstedt@stokab.se>
Sent: den 1 oktober 2018 14:30
To: Registratur, Sjöväg (GSF)
Subject: Yttrande över ärendenummer 18-03034, Beredningsremiss inför tillåtlighetsprövning av två nya farledsavsnitt i farled 511 Landsorts bredgrund - Södertälje (Igelsta).

Yttrande över ärendenummer 18-03034, Beredningsremiss inför tillåtlighetsprövning av två nya farledsavsnitt i farled 511 Landsorts bredgrund - Södertälje (Igelsta).

Stockholms stad har, genom Stokab, byggt ett operatörsneutralt fibernät som når drygt 90 procent av hushållen och i princip 100 procent av företagen i Stockholm.

Stokab har även ett regionalt fibernät i som sträcker sig genom samtliga kommuner i Stockholms län samt kommunerna runt Mälaren.

Delar av detta nät är sjökablar i Nynäshamns skärgård samt sjökabel mellan Nynäshamn och Södertälje.

Dessa sjökablar blir eventuellt berörda av föreslagna tillåtlighetsprövning.

Stokabs sjökablar är redovisade på sjökort.

Stokab har inga synpunkter vad gäller att regeringen tillåter inrättande av de två nya farledsavsnitten ni beskriver i ert underlag. Stokab förutsätter dock att Sjöfartsverket står för eventuella flyttkostnader av Stokabs nät om detta skulle bli aktuellt i samband med inrättandet av de nya farlederna.

Stokab vill framföra att om flyttar av våra sjökablar blir aktuellt behöver Stokab bli informerade minst 6 månader i förväg. Det är dessutom mycket kostsamt och svårt att göra sjökabelflyttar under vintermånader.

Stokabs interna ärende nummer är "Dnr 1.6-398/2018"

Med vänlig hälsning

AB Stokab

Staffan Ingvarsson
Verkställande direktör

Niklas Cedstedt

Nätchef **AB STOKAB**

Box 6813, 113 86 STOCKHOLM www.stokab.se

Tel: 08-508 30 305 Mobil: 076-12 30 305

From: Elin Åfeldt <elin.afeldt@syvab.se>
Sent: den 28 september 2018 11:02
To: Registratur, Sjö(GSF)
Cc: Syvab info; 'Ulf Larsson'; Carl-Olof Zetterman
Subject: Yttrande ärendenr 18-03034 Beredningsremiss inför tillåtlighetsprövning av två nya farledsavsnitt i farled 511 Landsorts bredgrund - Södertälje (Igelsta)
Attachments: Syvabs yttrande ang ärende nummer 18-03034 Beredningsremiss inför tillåtlighetsprövning av två nya farledsavsnitt i farled 511.pdf

Hej,

Bifogat finner ni Syvabs yttrande gällande "Beredningsremiss inför tillåtlighetsprövning av två nya farledsavsnitt i farled 511 Landsorts bredgrund - Södertälje (Igelsta)".

Sjöfartsverkets ärendenr 18-03034.

Syvab Diariennr. 2018-0329.

Med vänlig hälsning
Elin Åfeldt
Miljö- och kvalitetsansvarig

SYVAB, Himmerfjärdsverket
147 92 GRÖDINGE
+46841077637
+46732095637
www.syvab.se

Yttrande Ärende-nr: 18–03034

Sjöfartsverket
Östra Promenaden 7
601 78 Norrköping

Synpunkter på Sjöfartsverkets tillåtlighetsprövning för: 'Landsortsfarleden – Inrättandet av en ny farled', bl.a. MKB för inrättandet daterad 2018-07-06

Inledningsvis vill Syvab framhålla att man är positiv till att förbättra säkerheten för sjötransporter i området men vill understryka att negativa konsekvenser av farledens inrättande och drift för Syvabs recipientkontroll undviks, eller om omöjligt, t.ex. vid fördjupning av strömningsdimensionerande sund, undersöks tillfredsställande.

Syvab har i två tidigare remissvar (daterade 2016-11-01 och 2017-09-06) framfört synpunkter på Sjöfartsverkets planer att inrätta nya farledssträckningar och fördjupa kvarvarande befintliga. I dessa har tydliggjorts att Syvabs främsta intresse är att minimera direkta effekter av muddring och muddertippning på i kontrollprogrammet ingående mätstationer (främst bottenfauna men även uppgrundning av stationer i fria vattnet), samt att effekterna av planerad fördjupning av sund på vattenomsättning och transport av näringsämnen kvantifieras, även upptransport till ytvatten orsakad av fartygsrörelser. Detta bör beröras i en kommande MKB för tillståndsprövning av vattenverksamhet. Vad som är oroande är att Sjöfartsverket inte på allvar beaktat dessa synpunkter och påbörjat insamlandet av nödvändiga data, trots tidigare påpekanden. För att kunna avgöra tillförlitligheten i modellberäknade effekter av fördjupade sund behövs valideringsdata, såväl före som efter vidtagen åtgärd. Vi känner inte till att sådan datainsamling påbörjats. Det är dock ett framsteg att man avser kontakta Syvab och representanter för forskningsverksamheten i LTER-området mellan Södertälje och Landsort inför nästa steg i prövningen av vattenverksamheten. Mot bakgrund av ovan sagda bör detta ske skyndsamt.

I delrapport *'Projekt Landsortssfarleden: Inrättande av två nya farledsavsnitt i farled 511 ...'*, daterade 2018-08-15, fastslås i avsnitt 4.3 *Vattenmiljö* att 'Vattenekosystemet kan främst påverkas av den avsänkingsvåg som fartyg orsakar längs de nya farledsavsnitten.' Syvab anser att påverkan av fartygens ökade djupgående inte utretts tillräckligt. Enligt tabell 3, sidan 35 i MKB beräknas antalet fartygspassager till 1732/år i vardera riktningen, dvs ~5 passager per dag. Med 12 knops fart kommer ett fartyg befinna sig i Himmerfjärdens inre del (farled ~5 nM) i medeltal 5 av dygnets 24 timmar och i dess yttre del och i Svärdsfjärden (farled ~8 nM) ca 8 timmar. Med ett ökat djupgående ökar risken för uppblandning av näringsrikt djupvatten genom fartygens propellerverkan. Täthetsskiktningen under sommaren är ofta omkring 10 m djup och vanligtvis så kraftig att omblandning av yt- och

djupvatten då försvåras. Det bör noggrant utredas att en sådan påverkan inte ger upphov till en ökad produktion av växtplankton/mer klorofyll *a* och minskat siktdjup. I Himmerfjärden finns en tydlig relation mellan tillförseln av kväve från Himmerfjärdsverket och kvalitetsfaktorn växtplankton och näringsämnen (kväve). Med hög kväverening är statusen i inre Himmerfjärden ibland god, eller nära god/måttlig gränsen¹. Reningen i Himmerfjärdsverket kommer att väsentligt förbättras efter pågående ombyggnad varför det är viktigt att säkerställa att driften av den nya farleden, genom ökad trafik med mer djupgående fartyg, inte bidrar till en försämring av vattenkvalitén. Dessutom medför omläggningen av de två farledsavsnitten att fartygen passerar nära flera provtagningsstationer (H3-H6), där en ökad uppblandning av näringsrikt vatten från under språngskiktet kan påverka vattenkvalitén, åtminstone temporärt, och riskera införa bias i mätningar. Detta berör driftstadiet av farleden och bör kvantifieras i MKB (Nu konstateras bara att det är osannolikt att propellerströmmar varken kommer påverka inblandningen av renat avloppsvatten eller själva utläppsanordningen, vilket är rimligt). I sammanfattningen i MKB slås kortfattat fast: *'Himmerfjärdens avloppsreningsverk och förutsättningarna för dess tillståndsgivna verksamhet bedöms inte påverkas av inrättande av de nya farledsavsnitten.'* Detta är självfallet sant för reningsverkets drift, men inte för dess skyldighet att enligt miljöbalken kontrollera effekterna av utsläppt renat och bräddat avloppsvatten.

Projekt Landsortsfarleden – MKB för inrättande av ny farled ...' daterad 2018-07-06

Under pkt 8.8.3.2 sägs: *Vid Himmerfjärdsverket kommer nya fartygsrörelserna inte att påverka de vattenrörelserna på vattenförekomstnivå. Himmerfjärden kommer fortsatt att vara ett vattenområde som drivs av lokala vindar, vattenståndsvariationer, sötvattentillrinning och densitetsskiktningen i utsjön. Fördjupningen av farleden kommer att påverka tröskeldjupen i Skansundet (hanteras i kommande tillstånd för vattenverksamhet) men bedöms inte ge någon betydande förändring på språngskiktet eller den allmänna vattencirkulationen i Himmerfjärden.* Man tillägger: *Detta betyder att förutsättningarna som låg till grund för bedömningarna i den MKB som hör till ansökan om nytt tillstånd för Himmerfjärdsverket fortfarande är giltiga och att utsläppet av renat avloppsvatten kommer att inlagras i ytskiktet såsom planerat.* Vi har sökt i bifogat material men inte funnit något stöd i mätningar/modellanalyser för ovan sagda. Detta är anmärkningsvärt när det flera gånger tidigare har påpekats att det i första hand är vattenomsättningen mellan Himmerfjärden/Näslandsfjärden, Näslandsfjärden/Hallsfjärden och internt i den senare som kan beröras av fördjupningen av sunden (Skansundet och Brandalsund) och vid Fläsklösa. Eftersom tröskeldjupet kommer att ligga närmare nutriklinen är det möjligt att djupvatten med högre näringsinnehåll kommer att rekryteras till fjärdarna norr om Himmerfjärden. Detta eftersom fördjupningen medför att mer vatten kan rekryteras från näringsrikare djupvatten i eller under språngskiktet. Detta kommer i så fall motverka syftet med att förlägga Himmerfjärdsverkets utläppspunkt i överkant av språngskiktet för att minska transporten av näringsämnen norrut. Hur fördjupningen av sunden kommer att påverka vatten- och materialtransporter norrut är av största vikt att belysa. Annars riskerar uppföljningen av de mycket stora investeringarna i

¹ Larsson, U., Nyberg, S., Högländer, H., Walve, J. 2017. Himmerfjärden 2016. Rapport till Syvab. Institutionen för Ekologi, Miljö och Botanik. Technical Report No 54.

Himmerfjärdsverket att äventyras och så även tolkningen av de mycket långa mätserierna i den norra delen av LTER-området.

Vikten av att beakta pågående recipientkontroll och forskning i området har även understrukits av andra remissinstanser, bl.a.:

Länsstyrelsen 2016-11-14: Påpekar att det finns långa tidsserier med bottenfaunaprovtagning. Påverkan på alla miljöövervakningsstationer måste beskrivas.

Länsstyrelsen i Stockholms län och i Södermanland, samt Stockholms universitet menade att

Hydromorfologi/strömningsförhållanden och påverkan på miljöövervaknings- och forskningsstationer behöver belysas.

I miljökonsekvensbeskrivningens (MKB) avsnitt 8.2.1 ges en ljus bild av miljöeffekterna av en ändrad farledsdragning. Som framgår saknas grund för denna bedömning. Som påpekats i tidigare remissvar är kvalitén på undersökningarna av fauna och flora så bristfälliga att de svårigen kan användas för att förutse miljökonsekvenserna av den ändrade farledsdragningen eller användas för att följa upp vad som verkligen sker efter det att en farledsändring kommit till stånd. Det behövs mer integrerade undersökningar som tar hänsyn till den mycket omfattande kunskap som redan finns om området kopplat till specifika undersökningar av effekter av anläggning och drift av den föreslagna farleden.

Som visats nedan, ges de biologiska/ekologiska modellerna tolkningar som är missvisande, och trots att det är fullt möjligt har modellerna inte jämförts med faktiskt insamlade data. Tilltron till de använda modellerna blir rent trosvissa när man för vissa lokaler drar slutsatsen att *Höga tätheter av spigg innebär en försämring av rekryteringshabitatet för andra fiskyngel* (avsnitt 8.2.3.4), detta trots att inte en enda spigg fångats i provfisket och inga andra insatser har gjorts för att undersöka dess förekomst.

Miljösituationen och miljökonsekvenser är lokala och måste bedömas utifrån verkligheten på dessa lokaler, och inte gissas från generaliserande statistiska modeller av verkligheten. Eftersom den marinbiologiska delen av MKB: n huvudsakligen bygger på modeller och inte verklighetsbaserade miljöbeskrivningar, är dess slutsatser svagt underbyggda och kan ifrågasättas.

Man drar också slutsatsen att de *två nya farledsavsnitten inte bedöms medföra några konsekvenser för yrkesfisket* (8.7.1). Detta är felaktigt. I merparten av det aktuella området baseras allt fiske, förutom handredskapsfiske (=icke yrkesfiske), på enskild rätt. Fiskerättsinnehavaren inom ett område kan antingen själv bedriva fisket eller arrendera ut detta till annan fiskare. Längs t.ex. den östra sidan av Himmerfjärden har ett omfattande yrkesmässigt nätfiske efter bl.a. gös bedrivits. Med den föreslagna nya dragningen av farleden kommer sådant fiske att omöjliggöras. Detta minskar möjligheten för yrkesfiske och berövar fiskerättsägarna en ekonomisk tillgång.

Allmänna synpunkter

Faktafel

Under pkt 8.4.3, sid 87, 4:e stycket kan läsas: *I VISS framgår att en stor del av den totala tillförseln av näringsämnen kommer från utsjön. Det innebär att övergödningen i de aktuella vattenförekomsterna är del i en större problematik omfattande stora delar av Östersjön. Mot bakgrund av detta har det bedömts som tekniskt omöjligt att åtgärda de enskilda vattenförekomsternas miljöproblem och*

därmed nå åtminstone god ekologisk status till 2021 (inom befintlig förvaltningscykel). Detta är till del en missuppfattning. Detta gäller bara fosfor. Tillförseln av kväve är betydligt större från land. Himmerfjärdens miljöproblem (eutrofiering) kan till mycket stor del åtgärdas genom effektiv reduktion av kväveutsläppen från Himmerfjärdverket. Detta har med all tydlighet visats i ett antal fullskaleexperiment där kväveutsläppen varierat mellan 900 och 150 ton/år. Med de lägsta kväveutsläppen pendlade kvalitetsfaktorn växtplankton i Himmerfjärdens inre bassäng runt god/måttlig-gränsen. Fosforeringen har varit hög sedan verket togs i bruk 1974. Det är därför inte tekniskt omöjligt att nå god ekologisk status om man ser till de kvalitetsfaktorer som bäst speglar eutrofiering.

Kvalitetsfaktorerna bottenfauna och vegetationsklädda bottnar har stora svagheter² och bör i sin nuvarande utformning tolkas med stor försiktighet.

Bottenfauna (Underlagsrapport A)

Sid 8–12: Att göra ett stort nummer av modellering av habitat och använda formuleringen 'visa' är grovt missvisande. Med modellering har inget 'visats' i ordets egentliga mening. Modelleringen syftar till att ta fram områden med förutsättningar för höga naturvärden, men utan validering mot verkliga observationer måste resultaten tolkas med stor försiktighet. Detta framgår med all tydlighet av Fig. 2a och 2b som visar att modellen bara indikerat förutsättningar för höga naturvärden i utredningsområdets yttre del (S. en linje södra Askö-Ören). Enligt bottenfaunareporten anses områden som enligt modellen bedöms ha höga tätheter av vitmärta och Östersjömussla ha höga naturvärden. Sådana områden förekommer långt norrut i utredningsområdet. Dessutom kan det som skrivs i rapporten tolkas som att modelleringen är mycket osäker när den ställs mot verkliga observationer.

Tabell 2, sid 13: Förvirrande att ange standardavvikelse och 95% konfidensintervall för djup (range mer relevant) samt att ange antal prov under varje rubrik i tabellerna.

Tabell 3, sid 14: Antalet prover som tagits i de tre påverkanstyperna är mycket få och det kommer vara i princip omöjligt att påvisa statistiskt säkerställda effekter, inte ens om prov tas kort efter slutförd muddring då makrofauna saknas.

Vattenförekomst	Muddring	Dumpning	Påverkan
Igelstaviken	2		2
Hallsfjärden	2	1	1
Näslandsfjärden	3	1	1
Himmerfjärden	2	1	2
Svärdsfjärden	1	3	3
Asköfjärden	1		
Krabfjärden	1		2

² Lindegarth M, Carstensen J, Drakare S, Johnson RK, Nyström Sandman A, Söderpalm A, Wikström S A (Editors). Ecological Assessment of Swedish Water Bodies; development, harmonisation and integration of biological indicators. Final report of the research programme WATERS. Deliverable 1.1-4, WATERS report no 2016:10. Havsmiljöinstitutet, Sweden.

I rapporten står: 'Observera dock att antalet prov som tagits i flera av dessa vattenförekomster är för lågt för att ge en helt tillförlitlig klassning'. Trots detta har en klassning gjorts. Som påpekats tidigare är antalet prover långt under vad som rekommenderas och de få proverna har förlagts till mycket variabla förhållanden (se 8.2.3.2 *Bottenfauna* i tidigare remissvar). Som påpekats ovan är dessutom kvalitetsfaktorn 'bottenfauna' osäker enligt slutrapport från WATERS (se ovan).

Makrovegetation (Underlagsrapport B)

Se tidigare remissvar. Inget har tillkommit förutom en kort presentation av tidigare äldre resultat.

I ett särskilt PM: *Bedömning av effekter av farledstrafik på vegetation och områden för fiskelek, daterat 2018-05-22*, framhävs att *'utredningen visar att områden med höga naturvärden med avseende på vegetation har förutsättningar att finnas på många platser i det aktuella farledsavsnittet'*. Hela bedömningen bygger på att man sammanfört modellerade uppgifter från två GIS skikt som inte har validerats mot direkta observationer i fält.

Fältobservationer har inte heller gjorts som underlag för/validering av den redovisade bedömningen. Av rapporten framgår att *'Faktiska inventeringar med avseende på förekomst av värdefulla habitat för vegetation i områdets strandområden har inte utförts men de modellerade resultaten visar att ...'*. Med hänsyn till nedanstående redovisning av hur illa modellprediktioner av lekområden för fisk överensstämmer med verkligheten, finns det anledning att inte utvärdera farledsprojektets miljöeffekter baserat på liknande modellprediktioner. Liksom för fisk, är antalet prover av bottenvegetationen helt otillräckligt. Även här kan man dessutom konstatera att det saknas analyser av överensstämmelsen mellan de få faktiska data som tagits fram och modellens prediktioner. Detta är förvånande eftersom stora osäkerheter vanligtvis förknippas med det valda tillvägagångssättet, särskilt i områden som är utsatta för ytterligare drivkrafter såsom tillförsel av näring från ett stort reningsverk och sötvattenpåverkan. En viss validering torde också ha kunnat göras i anslutningen till undersökningen av makrovegetationen.

Rapporten innehåller dessutom en del ogrundade påståenden. Man hävdar t.ex. att *Ålgräs ... utgör mycket viktiga habitat för många ryggradslösa djur*. I det aktuella området, där förekomsten av ålgräs var så obetydlig att de inte kunde registreras med den använda videoutrustningen, är det orimligt att denna växt *utgör mycket viktiga habitat för många ryggradslösa djur*. Alternativet är att videoutrustningen fungerar så bristfällig, eller att studien är så illa genomförd, att områden med ålgräsängar inte upptäcktes.

I rapporten hävdas vidare att blåmusselbankar är *viktiga födosöksområden för fisk*. Det finns inga vetenskapliga belägg för detta påstående, sannolikt eftersom det är få fiskar i Östersjön som utnyttjar blåmusslan som föda.

Fisk (Underlagsrapport C)

Att hävda att det genomförda provfisket utfördes enligt Havs- och Vattenmyndighetens riktlinjer för miljöövervakning är vilseledande. Dessa riktlinjer avser provtagningar inom ett och samma geografiska område (t.ex. för att karaktärisera/följa en enskild fjärd). Att som i denna studie sprida ut fisket över en 24 distansminuter (44 km) lång transekt från innersta till yttersta skärgård och omfattande 7 fjärdar (Hallsfjärden, Näslandsfjärden, norra och södra Himmerfjärden, Svärdsfjärden, Asköfjärden, Krabbfjärden) med varierande morfologiska, hydrografiska och biologiska karaktäristika ger föga

meningsfulla data. Med endast en eller två stationer per fjärd och inom ett djupintervall, och dessutom endast en natts fiske per station (det är väl känt bland fiskare att fångster kan variera betydligt från en natt till en annan), är fångstresultatets värde ringa. Det har således inte genomförts några relevanta förstudier av fiskfaunan i området, varför det är omöjligt att yttra sig om, eller i ett senare skeda utvärdera, farledsprojektets effekter på fisk och fiske.

Provfisket har dessutom genomförts med nät vars minsta maska var 10 mm. Med sådant redskap fångas inga årsungar av i området förekommande arter, och inte heller småvuxna arter. Om detta ursäktas med att man följt Havs- och Vattenmyndighetens riktlinjer, avslöjar detta att man inte har haft ambitionen att ens försöka titta efter olika arters uppväxtlokaler eller förekomst av småvuxna arter.

Mycket av utvärderingen av möjliga effekter av farledsprojektet på fisken i området baseras på antagandet att de använda statistiska modellerna ger relevanta resultat. Även om det genomförda fisket har mycket stora brister, skulle det ha varit möjligt att jämföra fångsterna av t.ex. abborre med förväntade fångster baserat på modellens prediktioner. Från genetiska data vet vi att abborre är en relativt stationär art (genetiska skillnader över avstånd <1 km i öppen skärgård³), varför små fångster skulle förväntas i områden med liten tillgång till lekområden (Fig. 3 i rapporten). Ur det perspektivet är det värt att notera att fångsterna på 0–3 m lokalerna 27 och 30, som ligger i ett område med, enligt modellen, mycket lite leklokaler är betydligt större än på motsvarande djup på lokalerna 10 och 15 som ligger i områden med goda lekbetingelser. Liknande jämförelser kan göras mellan 3–6 m lokalerna 8 och 19 visavi 31 och 32. Något samband mellan lekbetingelser enligt modellen och verkligheten (faktiska fångster) finns således inte.

Under 16 år inom perioden 1998–2016 har provfisken för AstraZeneca genomförts på 12 lokaler i Halls- och Näslandsfjärden. Totalt fångades >27 000 årsungar av abborrar och nästan 30% av dessa fångades på en station belägen under texten Trindborgens i rapportens Fig. 3. Enl. modelldata som redovisas i rapportens saknas i det närmaste lekområde för abborre längs den fiskade stranden. Fångsterna på denna lokal var mer än dubbelt så stora som på de två stationerna belägna öster om texten Farstanäset, där modellen predikterar avgjort bättre lekförhållanden. Den av provfiskestationerna i Näslandsfjärden som enl. modellen ligger närmast ett stort lekområde med högt naturvärde är den som är belägen söder om Gettryggen. I verkligheten är det den station där minst årsungar av abborre fångats.

Slutsatsen blir att den modell som utgör grunden för bedömningen av farledsprojektets effekter på fisk och fiske har så stora och uppenbara brister att den inte kan accepteras som underlag i denna typ av tillståndsprövningar.

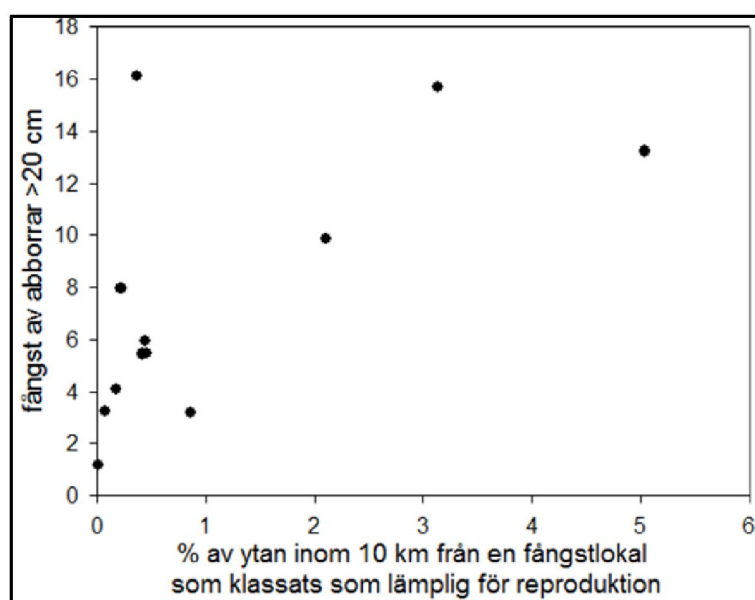
Effekter av farledstrafik (Underlagsrapport L)

Denna rapport baseras på en kombination av kartinformation och modelleringsdata. Som visats ovan saknar modellprediktioner för fisk verklighetsförankring och modellen leder till felaktiga slutsatser. För vegetationsutbredningar har ingen jämförelse mellan verklighet och modellprediktioner gjorts. Att genom att kombinera uppenbart felaktiga modellprediktioner (se underlagsrapport C), med en icke testad modell

³ Bergek, S., and Björklund, M. 2009. Genetic and morphological divergence reveals local subdivision of perch (*Perca fluviatilis* L.). *Biological Journal of the Linnean Society*, 96: 746-758.

(underlagsrapport B), och från detta bedöma miljöeffekterna av farleden är inte seriöst och kan inte accepteras som underlag i denna typ av tillståndsprövningar.

En möjlig förklaring till avsaknaden av samband mellan fiskabundans (nätfångster) och ytan av modell-predikterade lekområden för fisk är att det behövs förhållandevis små arealer av lekområden för att producera den mängd fiskyngel som krävs för att upprätthålla ett bestånd av vuxen fisk. Uttryckt på ett annat sätt: om arealen lekområden överskrider en viss nivå ökar inte längre produktionen av fisk – andra faktorer blir begränsande. Att så är fallet för t.ex. abborre visas av studier genomförda i svenska och finska ytter- och mellanskärgårdar⁴. Ett positivt samband mellan förekomst av abborre och arealen av reproduktionsområde erhöles i den ytterskärgården, men i mellanskärgården (mer än 0,5–1% av arealen lämplig för reproduktion) saknades detta samband (se figur nedan).

Baserat på detta är det missledande att som mått på förändring i påverkan använda ytan som bedömts kunna påverkas negativt av farledstrafik i befintlig farled samt i det östra farledsalternativet. Omläggningen av farledsdragningen i t.ex. Himmerfjärden skulle minska påverkan från fjärdens västra sida men öka den på dess östra sida. På västra sidan finns förhållandevis stora områden som enligt de använda modellerna fungerar som leklokaler (underlagsrapport C, Fig. 3). Förhållandena på den sidan motsvarar alltså områden långt till höger på X-axeln i figuren ovan, där ytterligare förbättringar inte resulterar i mer fisk. På Himmerfjärden östra sida (underlagsrapport C, Fig. 3) är områden som lämpar sig för fiskelek betydligt mer sparsamt förekommande (området ligger långt till vänster på X-axeln i figuren ovan), ökad påverkan på Himmerfjärdens östra sida kan få påtagligt negativa effekter fiskens lekmöjligheter. I Himmerfjärden kan den ändrade farledsdragningen alltså leda till negativa effekter för fisken och fisket.

⁴ Sundblad, G., Bergström, U., Sandström, A., and Eklöv, P. 2014. Nursery habitat availability limits adult stock sizes of predatory coastal fish. ICES Journal of Marine Science, 71: 672-680.

Grödinge den 21 september 2018

De stora bristerna i de genomförda fältstudierna, och användandet av uppenbart missvisande eller oprövade modeller, gör att slutsatserna i underlagsrapport L saknar stöd. Den nya farledsdragningen kan mycket väl resultera i försämrade miljö och försvagade fiskbestånd.

Carl-Olof Zetterman
VD Syvab

Elin Åfeldt
Miljö- och kvalitetsansvarig Syvab

Professor Sture Hansson
Stockholms Universitet

Docent Ulf Larsson
Stockholms Universitet

Samhällsbyggnadskontoret

Strategi

Sjöfartsverket

Datum

2018-09-17

Diarienummer

SBN-2018-01605

Ärende

Remiss: Remissvar: Beredningsremiss inför tillåtlighetsprövning av två nya farledsavsnitt i farled 511 Landsorts bredgrund - Södertälje

Remissvar: Beredningsremiss inför tillåtlighetsprövning av två nya farledsavsnitt i farled 511 Landsorts bredgrund - Södertälje (Igelsta),

Övergripande synpunkter kring förändring av farledssträckning

Södertälje kommun välkomnar det genomarbetade materialet som Sjöfartsverket presenterar som remissunderlag. Södertälje kommun uppskattar att Sjöfartsverket under hela processen gett tjänstemän på kommunen möjlighet att delta i styrgruppen för projektet och därigenom haft full insyn och möjlighet att påverka utformningen av farleden under hela processen.

Vi uppskattar att Sjöfartsverket i detta skede ger en övergripande samlad presentation av konsekvenser av den nya farledssträckningen även om vissa delar, som muddringsarbeten, är tillståndspliktiga och kommer att hanteras i senare skeden i denna process.

Generellt är kommunens utgångspunkt att ur ett helhetsperspektiv, kommer detta resultera i en säkrare farled som ger mindre påverkan omgivande miljö. Totalt ger detta att kommunen ser positivt på förslaget med ny farledssträckning. Ur ett Södertäljeperspektiv är det även positivt med förbättringar för boende på Mörkö och Oaxen, främst ur buller och erosionssynpunkt.

Södertälje kommun ställer sig därför positiv till att Sjöfartsverket ansöker om tillåtlighet för förändring av farleden i den omfattning som presenteras i remissen.

Synpunkter på remissunderlagets olika delar

Södertälje kommun ser positivt på att den nya sträckningen medför en minskad belastning på natura2000 området på Fifång.

Även om det i remissen presenteras att förslaget innebär minskad risk för fritidsbåttrafiken vill Södertälje framhålla vikten av att förutsättningarna för framtida fritidsbåttrafik är av stor betydelse för turistnäringen i Södertälje.

Diarienummer
SBN-2017-01762

Södertälje kommun uppskattar att den föreslagna farledssträckningen kommer innebära mindre störning för de befintliga lek- och uppväxtplatserna som är fler utmed den västra delen av kuststräckan.

Södertälje kommun väljer att i detta remissvar inte kommentera muddringsarbeten och anläggande av ny utmärkning då dessa utgör vattenverksamhet och därmed är tillståndspliktiga och ska tillståndsprövas.

Boel Godner

Kommunstyrelsens ordförande

Handläggare:
Mats Johannesson

Kommunkontoret
Melissa Bojang
Nämndsekreterare
0156-522 78
melissa.bojang@trosa.se

Datum
2018-10-18
Diarienummer
KS 2018/160

Remissvar – Yttrande remiss projekt Landsortsfarleden Ärendenummer: 18-03034

Melissa Bojang
Nämndsekreterare

Plats och tid: Trosa kommunhus kl. 08.30–09.30

Beslutande ledamöter: Tomas Landskog (M), ordförande
Tommy Fogelberg (V), vice ordförande
Sune G Jansson (M)
Stefan Björnmalm (C)
Per Insulander (S)

Inte tjänstgörande ersättare: Helena Koch (M)
Arne Karlsson (KD)
Ann-Sofie Soleby-Eriksson (S)
Maria Arman (MP)

Övriga närvarande: Linda Axelsson, planchef
Mats Gustafsson, samhällsbyggnadschef
Melissa Bojang, nämndsekreterare

Tid och plats för justering: Trosa kommunhus, 2018-10-18

Underskrifter:

Melissa Bojang, sekreterare

Paragrafer
§ 8–10

Tomas Landskog, ordförande

Tommy Fogelberg, justerande

Anslag/bevis

Organ:	KS-planutskott § 8-10		
Datum:	Sammanträdesdatum	Datum för anslags uppsättande	Datum för nedtagande
	2018-10-18	2018-10-19	2018-11-13

Förvaringsplats för
protokollet: Trosa kommunhus

Underskrift:

Melissa Bojang, sekreterare

UTDRAG UR

§ 9

KS 2018/160

Yttrande remiss projekt Landortsfarleden

Beslut

Kommunstyrelsens planutskott antar föreslaget yttrande som sitt eget.

Ärendet

Farleden från Landsort in mot Södertälje och Mälaren är av stor betydelse för sjöfarten och har hög prioritet i den statliga infrastrukturplaneringen. År 2016 svarade Trosa kommun på Länsstyrelsens samrådshandling i syfte att ändra riksintresseområdet för farleden inför en framtida uppgradering och förändring av dragningen av farleden. De förändringar som föreslogs var i huvudsak positiva för Trosa kommuns skärgårdsområde.

Sjöfartsverket har nu utrett alternativa dragningar av farleden och kommit fram till ett slutligt förslag. Eftersom trafikerande båtar blivit större med åren och förväntas bli större och det redan idag finns begränsningar för hur farleden kan trafikeras bl a vad gäller behov av lots, storlek på båt samt risker för incidenter med fritidsbåtstrafiken behöver relativt omfattande åtgärder vidtas.

Trosa kommun har studerat förslag till ny sträckning och kan konstatera att det är ett väl avvägt förslag där yrkestrafikens behov och krav så långt det är möjligt under rådande förutsättningar kan tillgodoses samtidigt som säkerheten för den mycket omfattande fritidsbåtstrafiken kan öka. Genom att förbättra farleden minskar risker för olyckor vilka skulle kunna få omfattande konsekvenser för såväl natur som människor.

Ärendets beredning

- Tjänsteskrivelse med bilagor från Linda Axelsson, planchef, 2018-08-24
- Svar på remiss med bilagor från samhällsbyggnadschef Mats Gustafsson, 2018-08-24

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

Kommunstyrelsens planutskott

Samhällsbyggnadskontoret

Linda Axelsson

Planchef

0156-520 37

linda.axelsson@trosa.se

Datum

2018-10-18

Diarienummer

KS 2018/160

sjofartsverket@sjofartsverket.se

Beredningsremiss inför tillåtlighetsprövning av två nya farledsavsnitt i farled 511 Landsorts bredgrund - Södertälje (Igelsta), Ärendenummer: 18-03034

Farleden från Landsort in mot Södertälje och Mälaren är av stor betydelse för sjöfarten och har hög prioritet i den statliga infrastrukturplaneringen. År 2016 svarade Trosa kommun på Länsstyrelsens samrådshandling i syfte att ändra riksintresseområdet för farleden inför en framtida uppgradering och förändring av dragningen av farleden. De förändringar som föreslogs då var i huvudsak positiva för Trosa kommuns skärgårdsområde.

Sjöfartsverket har nu utrett alternativa dragningar av farleden och kommit fram till ett slutligt förslag. Eftersom trafikerande båtar blivit större med åren och förväntas bli ännu större i framtiden i kombination med att det redan idag finns begränsningar för hur farleden kan trafikeras behöver relativt omfattande åtgärder vidtas. Idag finns restriktioner såsom exempelvis hur stora och djupgående båtar som trafikerar farleden får vara, krav på lots ställs i många fall och trafiken kan begränsas utifrån väder- och siktförhållanden. Därutöver finns betydande risker för incidenter med fritidsbåtstrafiken eftersom sträckan mellan Nynäshamn och söderut via Trosa kommun hör till ett av de mer frekvent trafikerade avsnitten för dessa.

Det är långsiktigt av betydelse såväl regionalt som nationellt att sjöfarten kan utvecklas på ett hållbart och säkert sätt. Trosa kommun har studerat förslag till ny sträckning och kan konstatera att det är ett väl avvägt förslag där yrkestrafikens behov och krav så långt det är möjligt under rådande förutsättningar kan tillgodoses samtidigt som säkerheten för den mycket omfattande fritidsbåtstrafiken kan öka och hänsyn till natur- och kulturvärden visas. Genom att räta ut, bredda och säkra djupgåendet i farleden minskar risker för olyckor vilka skulle kunna få omfattande konsekvenser för såväl natur- och kulturmiljöer som för människor inom farledens närområde.

Genom den nya dragningen flyttas yrkestrafiken österut och dragningen följer Lisö och fastlandet på Himmerfjärdens östra sida. För Trosa kommun är en stor vinst med den nya dragningen att risken för incidenter och olyckor med fritidsbåtar minskar avsevärt inom kommunen. Under samrådet påtalade kommunen behovet att minska risken för grundstötning och utsläpp relaterade till detta. När farleden flyttas geografiskt längre från kommunens farvatten minskar risken för påverkan inom kommunen till viss del även om en olycka kan skada betydligt större områden beroende på vilka förutsättningar som råder vid olyckstillfället. Påverkan på det

kommunala naturreservatet vid Kråmö, vilket skyddar värden såväl på land som under vattenytan, och omgivande hänsynsområde kan också begränsas när farleden flyttas österut.

För att minska avstånden samt undvika besvärliga girar hade kommunen gärna sett en rakare dragning av farleden mellan Röko och Lisö. Kommunen är dock medveten om de omfattande åtgärder i form av sprängning och muddring samt påverkan på naturreservatet vid Revskär detta skulle innebära. Därmed menar kommunen att befintlig dragning väster om Revskär är ett rimligt alternativ vid en vägning av den påverkan en anpassning skulle innebära i förhållande till nyttan detta skulle göra.

Bifogat beredningsremissen finns ett omfattande utredningsmaterial som ger ett gediget underlag till kommande beslut. Underlaget ger en god bild av de förutsättningar som råder inom utredningsområdet.

Mats Gustafsson
Samhällsbyggnadschef